

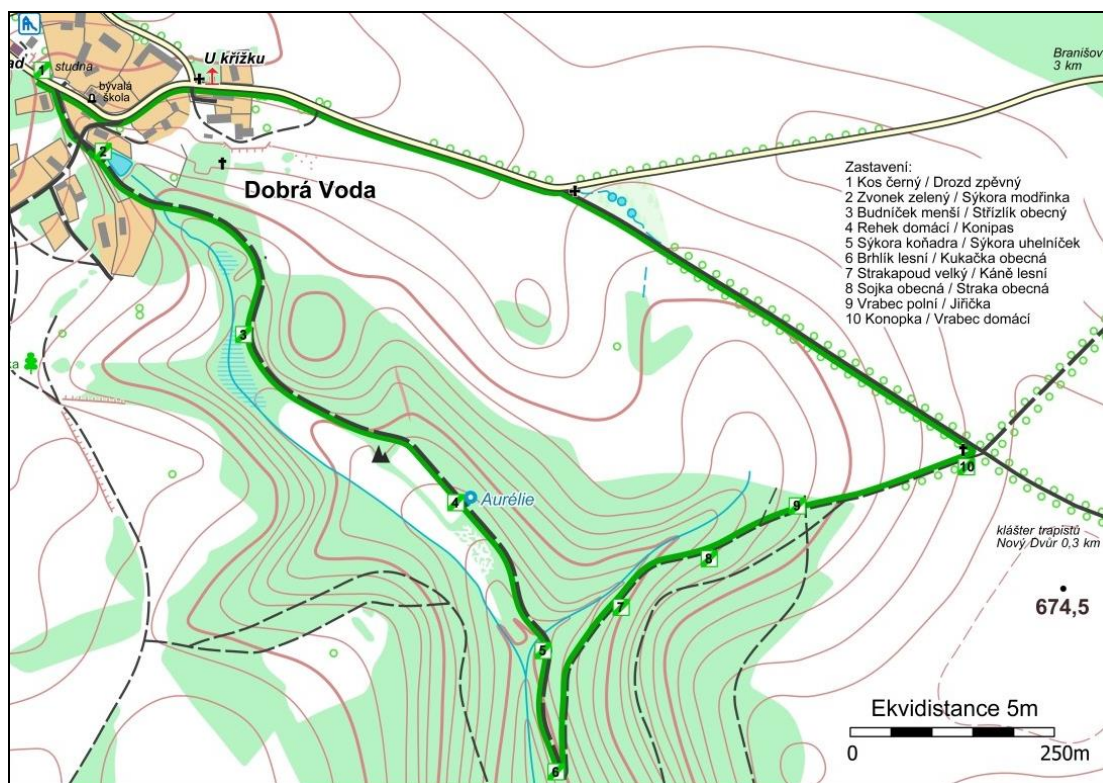
Naučná stezka Dobrá Voda u Toužimi

Vypracovala: Jiřina Dáňová

Obsah

Obsah	1
Naučná stezka v okolí Dobré Vody – mapa	2
Naučná stezka Naši ptáci	3
Jehličnaté a listnaté stromy	4
Ptáci	5 – 14
Pracovní listy	15 – 18
Zdroje	19

Naši ptáci - naučná stezka v okolí Dobré Vody

obr. 1

1. Kos černý, Drozd zpěvný (u rumpálu v Dobré Vodě)
2. Zvonek zelený, Sýkora modřínka (u rybníčku v Dobré Vodě)
3. Budníček menší, Střízlík obecný
4. Rehek domácí, Konipas (u studánky Aurélie)
5. Sýkora koňadra, Sýkora uhelníček
6. Brhlík lesní, Kukačka obecná
7. Strakapoud velký, Káně lesní
8. Sojka obecná, Straka obecná
9. Vrabec polní, Jiříčka
10. Konopka, Vrabec domácí

Naučná stezka Naši ptáci v okolí Dobré Vody

Naučná stezka v okolí Dobré Vody Vás na deseti zastaveních seznámí s dvaceti druhy volně žijících ptáků, s kterými se může setkat v Dobré Vodě a jejím okolí – na polích, v remízcích či v lese. Dozvíte se informace o výskytu daného druhu, jeho potravě, ale i řadu dalších zajímavostí. Stezka začíná v Dobré Vodě u dřevěného rumpálu nad obecní studnou a po cestě kolem rybníka vede dále až k lesní studánce Aurélie, která byla obnovena v roce 2010. Za 6. zastavením cesta stoupá do kopce, aby se u 10. zastavení napojila na cestu vedoucí od kláštera trapistů v Novém Dvoře do Dobré Vody. Naučná stezka měří 3,2 km.

Stezka se nachází na okraji Chráněné oblasti Slavkovský les.

Na této stezce se setkáte se všemi zástupci jehličnatých stromů. Z listnatých stromů zde uvidíte břízu bělokorou, dub zimní i letní, topol osiku, javor babyku.

Jehličnaté stromy

obr.2. Smrk ztepilý
opadavý

obr. 3. Borovice lesní

obr. 4. Jedle bělokorá

obr. 5. Modřín

Listnaté stromy

obr.6. Dub letní

obr. 7. Dub zimní

obr. 8. Topol osika

obr. 9. Bříza bělokorá

obr. 10. Javor babyka

Ptáci – 1. stanoviště

obr. 11. Kos černý

Kos černý je středně velký pták. Dospělý samec je matně černý s oranžově žlutým zobákem a žlutým kroužkem okolo očí. Samice je hnědavá s bělavějším hrdlem a nezřetelně skvrnitou hrudí, zobák i nohy jsou černé. Hnízdí pravidelně dvakrát iroce. Patří k nejlepším zpěvákům.

obr. 12. Drozd zpěvný

Drozd zpěvný jeden z nejhojnějších ptáků našich lesů, parků a zahrad. Je o málo menší než jeho příbuzný kos černý, shora je hnědý, na hrdle a prsou světle okrový s tmavě hnědými podélnými skvrnami. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně. Hnízdí dvakrát ročně v křovích a na stromech. Jeho zpěv je mistrný přednes několika stále se opakujících slok. Na zimu odlétá do jihozápadní Evropy.

2. stanoviště

obr. 13. Zvonek zelený

Zvonek zelný má podsadité tělo, velkou hlavu a silný kuželovitý zobák. Samci jsou zbarveni zeleno-šedě, samice jsou nenápadně šedohnědé s jemnými tmavšími pruhy na svrchní části těla. Největší návštěvník krmítek. Ozývá se zvonečkovitým zpěvem. Přezimovává ve Středomoří.

obr. 14. Sýkorka modřinka

Sýkorka modřinka má modré temeno hlavy a tmavý pruh přes oči a spodní stranu hrdla. Čelo a líce má bílé, zátylek, křídla a ocasní pera modrá, hřbet je nažloutle zelený. Mladé sýkory jsou nejprve šedé se světle modrým odstínem na zádech, později získají nápadně žlutější zbarvení. Je to druhá nejhojnější sýkora u nás. Hnízdí v dutinách stromů. Velký návštěvník u krmítek.

3. stanoviště

obr. 15. Budníček menší

Budníček menší je velmi malý pták dorůstající sotva 10 - 12 cm. Má zelenohnědou barvu, krátký zobák má zbarven tmavě. Žije na okrajích a pasekách všech lesů, kde nechybějí listnaté stromy. Nápadně se ozývá, nejčastěji několikrát opakovaným *cilp-calp*. Zimu přežívá ve Středomoří a severní Africe.

obr. 16. Střízlík obecný

Střízlík obecný Je nápadně malý, dorůstá sotva 9-10 cm a náleží tak k vůbec nejmenším ptákům Evropy. Svrchu je hnědý, černě pruhovaný, spodinu těla má šedou, nad okem je patrný světlejší pruh. Staví si kulovité hnízdo z mechu. Hnízdí dvakrát ročně. Často bývá hostitelem kukačky.

4. stanoviště

obr. 17. Rehek domácí

Rehek domácí lidově nazývaný čermáček, kominíček. Hnízdí dvakrát do roka, nejvíce se vyskytuje lidských sídel. Je o něco menší než vrabec, od jiných drobných pěvců je dobře odlišitelný díky svému výrazně zářivě oranžovému ocasu, kterým neustále kmitá. Při vábení se ozývá ostrým *fit-tek-tek*, zpěv má krátký, zvučný s řadou švitoření a vrzavými úseky.

obr. 18. Konipas horský

Konipas horský je malý zpěvný pták. Zbarvení hlavy a náprsenky je tmavé. Světle zelenožluté břicho. Hnízdí až třikrát do roka. I u něho je častou návštěvnicí kukačka.

5. stanoviště

obr. 19. Sýkora koňadra

Sýkora koňadra je velká asi jako vrabec, ale štíhlejší. Je to naše největší sýkora. Hlavu má černou, jen tváře a příuší jsou bílé. Černá barva pokračuje i na náprsenku a zužuje se do černého pruhu, který se táhne přes břicho. Hřbet je žlutavý až zelený, břicho žluté, křídla jsou tmavá modrošedá s nevýraznou bílou páskou. Zobák je silný. Hnízdí ráda v ptačích budkách dvakrát za rok. V zimě ráda navštěvuje krmítka. O sýkorkách se říká, že čířikají.

obr. 20. Sýkora uhelníček

Sýkora uhelníček je našim nejmenším druhem sýkory. Má šedý až šedozelenavý hřbet, nažloutlé nebo šedé břicho, černou hlavu s bílými lícemi a bílou skvrnou na zátylku. Hnízdí v dutinách stromů. Jejím domovem jsou smrkové lesy.

6. stanoviště

obr. 21. Brhlík lesní

Brhlík lesní makově šedý pták s černou páskou přes oko, který obratně šplhá po stromech, často hlavou dolů. Jeho zpěv je trylkovitý, v základě zní jako „kvikvikvi...“.

obr. 22. Kukačka obecná

Kukačka obecná známá především snášením svých vajíček do cizích hnízd. Je štíhlá s dlouhým ocasem a křídly. Hnědě nebo šedě zbarvená. Žije zejména v lesích, často poletuje i na otevřená prostranství. Samec se ozývá výrazným a charakteristickým *kuku*, samice hlasitým *bi-bi-bi*.

7. stanoviště

obr.23. Strakapoud velký

Strakapoud velký má velké skvrny na lopatkách. Stavbou těla je skvěle přizpůsoben životu na stromech. Jeho čtyři prsty, z nichž dva směřují dopředu a dva dozadu, jsou opatřeny zahnutými drápy, které usnadňují šplhání a jeho tuhá ocasní pera při něm slouží jako opora těla. K rozbíjení dřeva má velmi silný, zašpičatělý zobák. Díky jeho velmi silným krčním svalům je schopen do dřeva narážet velkou rychlostí. Nejhojnější datel našich lesů.

obr.24. Káně lesní

Káně lesní nejběžnější z větších dravců u nás. Dorůstá 50–57 cm, v rozpětí křídel měří 113–130cm. Má ze všech ptačích druhů jedno z nejproměnlivějších zbarvení opeření, které se může pohybovat od čistě bílé až po téměř černou. Hnízdí na vysokých stromech. Hlavní její potravou jsou myši.

8. stanoviště

obr.25. Sojka obecná

Sojka obecná je oranžovohnědá s černým ocasem a zobákem, hnědýma očima. Na křídlech má modrá pírka. Ostražitý pták, svým varovným pokřikem upozorňuje na nebezpečí.

obr.26. Straka obecná

Straka obecná má černou je hlavu, horní část hřbetu, krk, ocas. Bílá jsou prsa a břicho, lopatky. Křídla mají modrou barvu. Hnízdí v korunách stromů.

9. stanoviště

obr. 27. Vrabec polní

Vrabec polní se liší od vrabce domácího, bílými tvářemi s černou skvrnkou a čokoládově zbarvenou hlavou. Hnízdí dvakrát do roka v dutinách stromů ojediněle v budkách.

obr.28. Jiříčka obecná

Jiříčka obecná je malý pták. Svrchu je modrá s ocelovým nádechem, spodní strana těla je světlá. Žije ráda pospolu, hnízdí pod střechami domů.

10. stanoviště

obr.29. Konopka obecná

Konopka obecná má záda sytě tmavě rezavo-hnědé. Hlava je šedá. Zpěv je příjemný a rozmanitý. Dovede dobře napodobit i zpěv jiných ptáků. Hnízdí dvakrát až třikrát do roka. Hnízdí nejraději v živých plotech.

obr.30. Vrabc domácí

Vrabc domácí samec má špinavě šedou břišní část těla, svrchní stranu hnědou v různých odstínech s černými skvrnami a jednou větší bílou v úrovni hrdla. Samice jsou znatelně méně nápadné, šedohnědé, svrchu tmavší. Hnízdí na stromech dvakrát do roka.

Pracovní list 1. listnaté a jehličnaté stromy

1. Napiš názvy našich jehličnatých stromů:

S_____

J_____

B_____

M_____

2. Přiřaď správně názvy listnatých stromů :

JAVOR

OSIKA

BŘÍZA

DUB

Pracovní list 2. listnaté a jehličnaté stromy

3. Kterému jehličnatému stromu v zimě opadává jehličí ?

4. Přiřaď správně názvy jehličnatých stromů:

MODŘÍN

SMRK

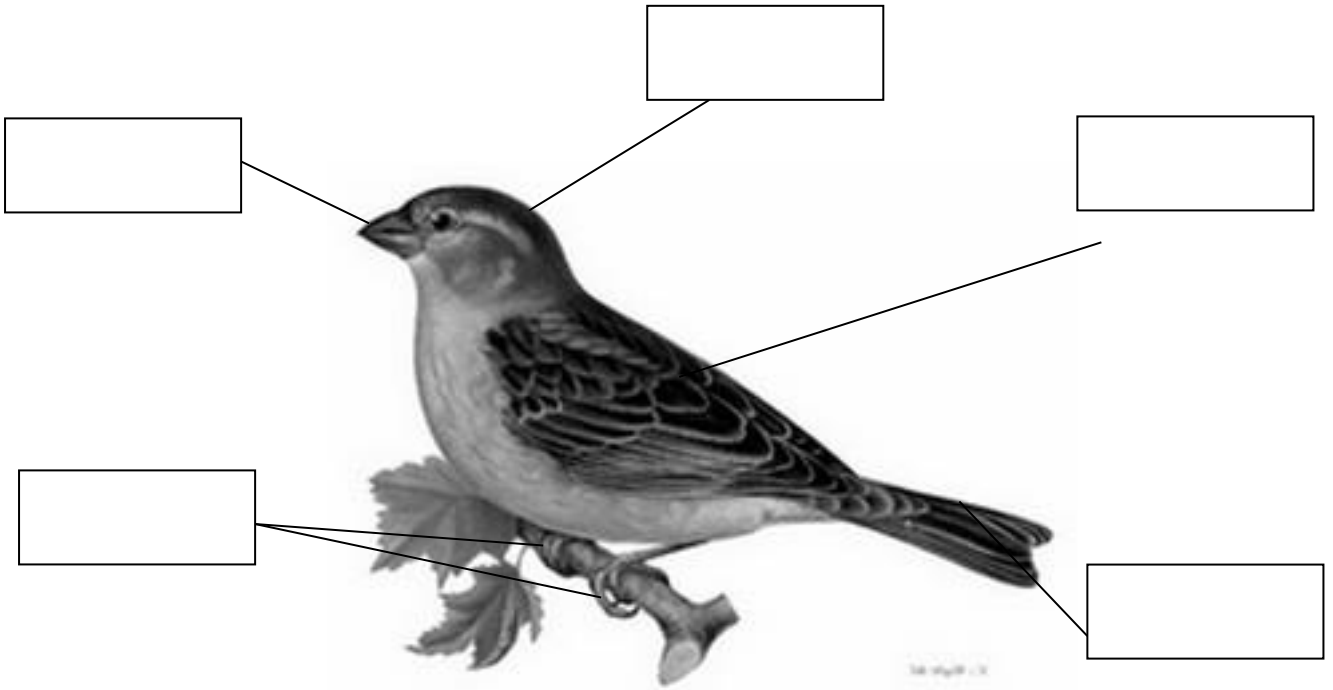

JEDLE

Pracovní list 1. ptáci

1. Napiš správně názvy stavby těla :

(KONČETINY, HLAVA, OCAS, ZOBÁK, KŘÍDLA)

obr. 31

2. Čím je kryto tělo ptáků :

3. Který pták klade vejce do cizích hnízd :

4. Jak se ptáci pohybují :

Pracovní list 2. Ptáci

5. Jak se v zimě staráme o ptáky :

6. Napiš tři ptáky, kteří odlétají do teplých krajín :

7. Víš, který pták je strážce lesa? Znáš nějakou pohádku, kde jsi viděl tohoto ptáka:

8. Přiřaď správný název:

SOJKA

KÁNĚ

KOS

SÝKORKA

Zdroje

<http://www.wikipedia.org>

1. Mapa naučné stezky <http://www.cesky-zapad.cz/fotogalerie/dobra-voda-u-touzimi>
2. Smrk ztepilý <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Koeh-105.jpg>
3. Borovice bělokorá <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Koeh-105.jpg>
4. Jedle http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Larix_decudua0.jpg
5. Modřín opadavý http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Larix_decudua0.jpg
6. Dub letní http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Quercus_robur0.jpg
7. Dub zimní http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Betula_pendula0.jpg
8. Topol osika http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
9. Bříza bělokorá http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
10. Javor babyka http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
11. Kos černý http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
12. Drozd zpěvný http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
13. Zvonek zelený http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
14. Sýkora modřínka http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
15. Budníček menší http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
16. Střízlík obecný http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
17. Rehek domácí http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
18. Konipas horský http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
19. Sýkora koňadra http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
20. Sýkora uhelníček http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
21. Brhlík lesní http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
22. Kukačka obecná http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
23. Strakapoud velký http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
24. Káně lesní http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
25. Sojka obecná http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
26. Straka obecná http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
27. Vrabec polní http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
28. Jiříčka obecná http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
29. Konopka obecná http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
30. Vrabec domácí http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
31. obrázek ptáka . <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Passer_domesticus_f.jpg

Literatura:

Příroda v ČSSR – Dr. Jiří Čihař a kolektiv autorů

Kniha o přírodě – stromy , ptáci a květiny –Jane Chisholm, Phillip Clarke a Lisa Miles

Manipulační atlas zvířat – Dana Kvasničková, Inka Deléková